

Course Outline

หลักสูตร ทักษะการคิดและการเขียน Mind Map เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน (Effective Working with Mind Map Thinking & Technique)

(หลักสูตร 1 วัน)

อาจารย์ วีรพันธ์ เกษสังข์

Strategic and Management Coaching & Consulting / Professional Trainer

หลักการ/แนวความคิด

- ❖ **Mind Map** เป็น เครื่องมือด้านความคิดที่ออกแบบโดยเลียนแบบการทำงานของสมอง ซึ่งเป็นการแสดงผลของ “ภาษาของสมอง” เป็นวิธีเดียวกับที่สมองคิด ใช้ได้ทั้งการนำข้อมูลเข้า (จดบันทึก) และออกจากสมอง (ระดมสมอง แสดงความคิด) ดังนั้นการเข้าใจหลักการทำงานของสมอง รวมทั้งการคิดอย่างเป็นระบบ เมื่อนำมาประยุกต์เข้ากับเครื่องมือ Mind Map ทำให้เกิดเครื่องมือที่ง่ายและสะดวกต่อการแปลความคิดที่อยู่ในสมองออกมาเป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นและเข้าใจได้ง่ายขึ้น
- ❖ การเขียน Mind Map เพื่อประยุกต์ใช้กับการทำงาน หรือการดำเนินชีวิตด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพผู้เขียนควรเข้าใจหลักการคิดต่างๆที่เกี่ยวข้องได้แก่
 - การคิดเชิงตรรกะ....เพื่อสร้างมุมมองที่เป็นเชิงเหตุผล เกี่ยวข้อง เชื่อมโยง
 - การคิดเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความหลากหลายทางความคิด
 - การคิดเชิงวิเคราะห์ เพื่อมีมุมมองแบบแยกองค์ประกอบ
 - การคิดเชิงกลยุทธ์เพื่อมีมุมมองเชิงทางเลือก และ จัดลำดับความสำคัญ
- ❖ หากผู้ปฏิบัติงานได้รับการพัฒนาทักษะการคิดด้านต่างๆ และการเขียนแผนภาพความคิดด้วย Mind Map จะช่วยเพิ่มทักษะการสื่อสาร การนำเสนอ การวางแผนทรัพยากร การแก้ปัญหาและการตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม

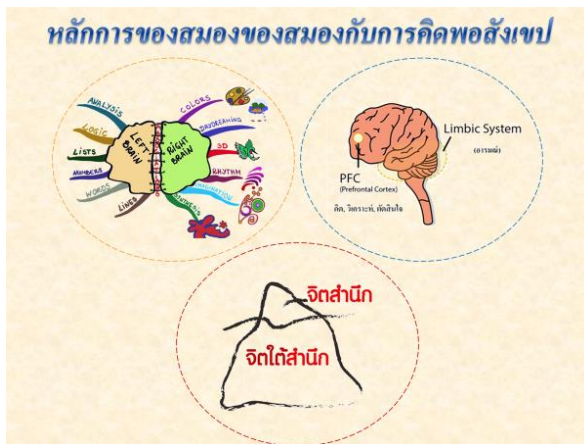
- ◎ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะและกระบวนการคิดแบบองค์รวม การคิดแบบบูรณาการ และการคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการคิดและการถ่ายทอดโดยใช้ Mind Mapping
- ◎ เพื่อสร้างการเรียนรู้เข้าใจหลักการทำงานทั่วไปของสมองที่นำไปสู่กระบวนการคิด
- ◎ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำเทคนิค เครื่องมือที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับการทำงานได้

เนื้อหาของหลักสูตร (Course Outline)

➤ PART 1 : เรียนรู้และเข้าใจหลักการทํางานของสมองและการคิดประเภทต่างๆ

- สํารวจแนวความคิดด้านทักษะการคิดของตัวเอง
- หลักการสําคัญของการเป็นนักคิด
- เข้าใจการทํางานของสมองที่ส่งผลต่อการคิด
- ครบเครื่องเรื่องทักษะการคิด 5 แบบเพื่อจัดการปัญหาอย่างเป็นระบบ
 - การคิดเชิงแก้ปัญหา (Problem Thinking)
 - การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytic Thinking)
 - การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creativity Thinking)
 - การคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking)
 - การคิดเชิงบูรณาการ (Integrated Thinking)

▪ **Workshop : กิจกรรมพัฒนาทักษะการคิด**

➤ PART 2 : หลักการพื้นฐานของการเขียน Mind Map

- Mind Map คืออะไร
- เหตุใดจึงควรใช้ Mind Map
- การเขียน Mind Map ควรมีหลักคิดอย่างไร
- หลักการเขียน Mind Map ได้อย่างมั่นใจ
- ตัวอย่างการเขียน Mind Map ในการทำงานและการดำเนินชีวิตทั่วไป
- ถอดบทเรียนตัวอย่าง Mind Map เพื่อเข้าใจหลักการเขียนเชิงลึก
- **Workshop : สร้าง Mind Map ในสไตล์ของตัวเองพร้อมทั้งฝึกถอดบทเรียนการคิดที่ใช้เขียน**

โครงสร้างของแผนที่ความคิด (Mind Map)

- ❑ ส่วนผสมของการคิดเชิงเชิงตรรกะและจินตนาการ
- ❑ การมองภาพใหญ่ให้เห็นรายละเอียดครบ (Bird Eye View)
- ❑ ขยายภาพและความคิดสร้างสรรค์ให้มากขึ้น
- ❑ เทคนิคการจัดระเบียบความคิดที่กระจกระบายในสมอง
- ❑ มองเห็นเห็นโครงสร้างที่เป็นองค์ประกอบของความคิด
- ❑ เป็นการคิดที่สามารถขยายออกได้ไม่สิ้นสุดคล้ายแขนงกิ่งก้านของต้นไม้
- ❑ การให้ความสำคัญกับสิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุดก่อน
- ❑ ทำให้มองเห็นภาพรวมของกระบวนการคิดออกมาบนแผนที่ 1 แผ่น

หลักการเขียน Mind Map

- > หัวข้อ, ประเด็นที่จะนำมาคิด → แก่นกลาง
- > แดกสู่อ่งค์ประกอบใหญ่ของหัวข้อนั้น → กิ่งแก้ว
- > ขยายออกไปสู่อ่งค์ประกอบย่อย → กิ่งก้อย
- > แดกกระจายความคิดออกไปเรื่อยๆ → กระบวนการคิด
- > การใช้สีที่แตกต่างทำให้ง่ายต่อการอ่านและการนำไปใช้
- > เลือกใช้ Keyword แทนประโยคที่นึกถึงหรือใช้รูปภาพแทน

การพัฒนาการคิดอย่าง Mind Map Thinking ในตัวเอง

- ✚ คิดกว้าง คิดครอบคลุม คิดหลากหลาย คิดอีก
- ✚ สร้างทางเลือกเสมอๆ เลิกยึดติดกับความสำเร็จเดิม
- ✚ สนใจเฉพาะเรื่องที่สำคัญ และมีคุณค่า
- ✚ ตั้งคำถามกับข้อเท็จจริงด้วยมุมมองอื่น
- ✚ สร้างความสงสัยด้วยคำถาม "5W 1H" ให้ตระหนักรู้

➤ **PART 3 : ประยุกต์ใช้ Mind Map กับการทำงานและการดำเนินชีวิตทั่วไป**

- Mind Map กับ การวางแผนเพื่อพิชิตเป้าหมาย
- Mind Map กับ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ
- Mind Map กับ การนำเสนอแนวคิด
- Mind Map กับ การวางผังบุคลากร
- Mind Map กับ การสอนงานและมอบหมายงาน
- Mind Map กับ การสร้างสมดุลชีวิต
- **Workshop : ประยุกต์ใช้ Mind Map กับ การทำงานจริง**

การประยุกต์ใช้ Mind Map กับสถานการณ์อื่นๆ

- ❖ วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา
- ❖ สร้างทางเลือกในการไปสู่เป้าหมาย
- ❖ จัดผัง Organization
- ❖ วิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ เพื่อค้นหากลยุทธ์
- ❖ วางแผนงานที่มีความซับซ้อน
- ❖ แสดงองค์ประกอบ
- ❖ อธิบายขั้นตอนหรือกระบวนการต่างๆ

รูปแบบและกระบวนการ (Process) ที่ใช้ในการฝึกอบรม

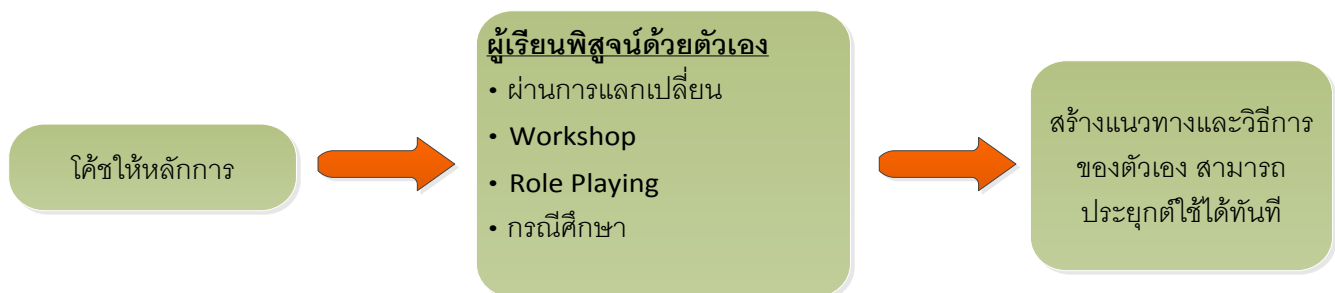
1. รูปแบบ Training & Group Coaching

การใช้กระบวนการ Training & Group Coaching เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและประมวลผลเรื่องที่เรียนผ่านประสบการณ์ของตนเอง แล้วเพิ่มเติมต่อยอดกับสิ่งที่ตัวเองจะนำไปปฏิบัติ ด้วยการคิดวิธีที่เหมาะสมของตัวเอง ไม่ใช่การเข้าใจเนื้อหาอย่างเดียว แต่มีวิธีการประยุกต์เนื้อหากับชีวิตจริงของตนเองได้ทันที

กระบวนการฝึกอบรมประยุกต์ใช้หลักการ โค้ชผสมผสานกับการให้ความรู้และวิธีการในแนวของการเทรน โดยการใช้คำถาม ซึ่งเป็นการสำรวจความคิดเห็นของตนเองของผู้เรียนในเรื่องที่กำลังจะอบรม ทำให้ผู้เรียนมองเห็นตัวเองและแนวคิดของตัวเองในหัวข้อนั้นๆ การยอมรับในตัวเองจะเกิดขึ้น นำไปสู่การเคารพตนเองที่จะก่อให้เกิดความอยากเปลี่ยนแปลงตนเองในเรื่องนั้นๆ วิทยากรที่ทำหน้าที่เป็นเหมือนกระจกบานหนึ่งเท่านั้นเอง การเปลี่ยนแปลงทั้งหลายมาจากความคิดผู้เรียนทั้งหมด เนื่องจากเห็นว่าไม่มีประโยชน์ที่จะอยู่ในสถานะเช่นนั้น หรือ เห็นประโยชน์ที่จะเปลี่ยนแปลง ผู้เรียนเป็นผู้เลือกแนวทางการเปลี่ยนแปลงเองจึงไม่เกิดการต่อต้าน เกิดความภาคภูมิใจในแนวทางที่ตัวเองออกแบบ และอยากลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง การเปลี่ยนแปลงจึงสามารถเกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องมีใครมาบังคับ

▶ แก่นสำคัญของการฝึกอบรมในรูปแบบ Group Coaching

หมายเหตุ: การทำให้ผู้เรียนมองเห็นตัวเองและยอมรับในสิ่งที่เป็นอยู่ด้วยตัวเองผ่านการใช้คำถาม (Questioning) ของโค้ช (วิทยากร) จะสร้างความอยากเปลี่ยนแปลงตัวเองของผู้เรียน แล้วผู้เรียนก็จะเลือกทำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับ Style และสภาพแวดล้อมของตัวเองได้อย่างเหมาะสมมากที่สุด

“การบอกให้ฟัง กับ กระตุ้นให้คิด อย่างไหนดีกว่ากัน?”

“ชี้แนะวิธีการให้ กับ ถามว่ามีวิธีการของตัวเองอย่างไร?” แบบไหนจำได้มากกว่ากัน

❖ แนวทางการบรรยายสไลด์ (Slide)

- ❖ อธิบายกระตุ้นให้คิด ถามให้ประยุกต์ใช้จริงใจให้มี Commitment
- ❖ สร้างความเข้าใจในเนื้อหาด้วย Keywords และประโยคสำคัญ
- ❖ เปิดโอกาสให้สำรวจตัวเองและสร้างแนวทางแก้ไขด้วยตัวเอง
- ❖ ฝึกให้จับประเด็นสำคัญที่อยู่ในสไลด์ (Slide) ได้ด้วยตัวเอง
- ❖ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามีอิสระในการเลือกใช้ความรู้ ไม่ได้บังคับ

❖ กิจกรรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

- ❖ สร้าง Commitment ในสิ่งที่จะนำไปปฏิบัติ
- ❖ พิสูจน์หลักการและเทคนิคที่ได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง
- ❖ สร้างความเข้าใจในเนื้อหาด้วยตัวเองและพร้อมไปประยุกต์ใช้ทันที
- ❖ สนุกสนานกับกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตัวเอง
- ❖ สร้างแนวความคิดใหม่ๆ ของตัวเองผ่านการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน
- ❖ การเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Adult Learning) โดยผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องเรียนรู้ด้วยตัวเอง และนำความรู้ที่ได้

เรียนรู้ไปใช้ได้ทันที ด้วยแนวทางของตัวเอง

- การฝึกอบรมมีความหลากหลาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และ คิดถึงสถานการณ์ การทำงานของตัวเอง
 - การบรรยาย : เน้นเนื้อหาที่ใกล้ตัว เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้
 - Work Shop : กระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน
 - การนำเสนอ : เกิดการฝึกฝนการแสดงออกและทำงานเป็นทีม

- กรณีศึกษา : ตัวอย่างเหตุการณ์ / ประสบการณ์จริงของทางวิทยากร
 - การตอบคำถาม : จูงใจให้ผู้ฝึกอบรม ได้คิด และแสดงความคิดเห็น
 - การบ้านเพื่อการนำไปฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง
- วิทยากรทำหน้าที่เพียงผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) ทำให้การพัฒนาเป็นไปตามธรรมชาติของผู้เรียนรู้นั้นๆ โดยการเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองด้วยตัวเอง

2. รูปแบบ Strategic Group Coaching & Consulting

การพัฒนากลุ่มบุคคลที่ทำงานกันเป็นทีม โดยมีเป้าหมายร่วมกันให้เกิดประสิทธิผลนั้น ต้องทำให้กลุ่มบุคคลนั้นๆ ยึดถือเป้าหมายเดียวกัน พันธกิจเดียวกัน ค่านิยมเดียวกัน แต่รับผิดชอบงานของตนเองแล้วดำเนินการให้สอดคล้องกัน เสมือนหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทีมเดียวกัน โดยการทำให้ตัวเองบรรลุเป้าหมายของแต่ละบุคคล แล้วรวมกันเป็นเป้าหมายทีม

แนวทางการดำเนินการเพื่อให้กลุ่มบุคคลบรรลุเป้าหมายหลักของทีม แต่ใช้ศักยภาพของตัวเอง ทำหน้าที่ของตัวเองให้สมบูรณ์ที่สุดตามที่ได้รับมอบหมาย สามารถแก้ปัญหาของตัวเองและช่วยเหลือทีมงานแก้ไขปัญหาหรือร่วมกันแก้ไขปัญหาเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ เรียกว่า “Strategic Group Coaching & Consulting”

กระบวนการพอสังเขปของการดำเนินการ มีดังนี้....

- 🔗 กำหนดเป้าหมายของกลุ่ม (Strategic Goal Setting)
- 🔗 กำหนดเป้าหมายย่อยของบุคคล (Key Success Factor)
- 🔗 วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน (Situation Analysis)
- 🔗 ประเมินและตรวจสอบเรื่องสำคัญ (Do & Don't)
- 🔗 กำหนดกรอบการดำเนินการที่เหมาะสม (Frame Work)
- 🔗 ค้นหาทางเลือกของแต่ละบุคคล (Option)
- 🔗 วางแผนปฏิบัติงานมุ่งสู่เป้าหมาย (Planning)
- 🔗 ตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะลงมือทำ (Action)

❖ การบ้านเพื่อการนำไปฝึกฝนและปฏิบัติจริง

- ✦ ผู้เรียนควรมีความตั้งใจในการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ด้วยตัวเอง
- ✦ การพัฒนาตัวเองควรปฏิบัติบ่อยๆ จนกลายเป็นธรรมชาติของตัวเอง
- ✦ การเรียนรู้ผ่านกระบวนการ Coaching จะทำให้ผู้เรียนอยากนำสิ่งที่รู้ไปใช้จริง
- ✦ การบ้านเป็นสิ่งที่ผู้เรียนยินดีที่จะกำหนดด้วยตัวเอง
- ✦ ผลลัพธ์ของการฝึกอบรมสามารถวัดได้ที่การบ้านที่ผู้เรียนนำไปปฏิบัติจริง

ผู้ที่เหมาะสมกับหลักสูตรนี้

* ผู้จัดการ / หัวหน้างานทุกระดับ

* Line Leader

* Staff / พนักงานระดับปฏิบัติการ